

Reactie op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Het voorstel om te komen tot een effectievere bescherming van jeugd en gezin onderschrijft de politie van harte. Het huidige stelsel van jeugdbescherming is te complex en onvoldoende efficiënt georganiseerd. Dit is zowel voor ouders en kinderen als voor de betrokken organisaties een ongewenste situatie die beter kan en beter moet. Het is van het grootste belang dat vroegtijdig, integraal en effectief wordt opgetreden wanneer er vermoedens van onveiligheid zijn. Waarbij het doel altijd is om de veiligheid duurzaam te herstellen, de thuissituatie te verbeteren en samenhangende hulp en ondersteuning te organiseren voor het hele gezin.

De politie is, als een van de partners binnen de Zorg- en Veiligheidsketen, positief over het voornemen om aan de hand van één (of meerdere) toekomstscenario('s) te komen tot een verbeterde, meer eenvoudige, effectieve en gezinsgerichte manier van werken in de kind- en gezinsbescherming. De politie onderschrijft de uitgangspunten van het gepresenteerde toekomstscenario: er is samenhangende hulp en ondersteuning voor het hele gezin, er zijn minder professionals bij een gezin betrokken, professionals werken samen in multidisciplinaire teams en de werkwijze is begrijpelijk en transparant voor het gezin.¹

Daarnaast heeft de politie enkele belangrijke aandachtspunten en risico's bij het beschreven toekomstscenario, die onderstaand worden toegelicht.

Behouden van de 0-100 aanpak en het belang van 1 meldpunt voor zorgmeldingen

De aanpak van onveiligheid in gezinnen is complex. Vaak is sprake van multiproblematiek, zoals verslaving, psychiatrische problemen, schulden, et cetera. Het is van belang deze problematiek in samenhang op te lossen. Voor het politiewerk is het belangrijk dat de aanpak van onveiligheid in gezinnen zich richt op 0-100 jaar en dat de te vormen Regionale Veiligheidsteams een systeem/ gezinsgerichte aanpak hanteren, waarbij breder wordt gekeken dan alleen naar de persoon op wie de zorg/ veiligheidsmelding rechtstreeks is gericht. Zorgen over de veiligheid van kinderen vragen namelijk ook om alertheid op de situatie van hun ouders, en vice versa vragen zorgen over ouders ook om alertheid op de veiligheidssituatie van hun kinderen. De Regionale Veiligheidsteams moeten inzetbaar zijn bij de aanpak van alle vormen van onveiligheid en geweld in afhankelijkheidsrelaties; zowel in huishoudens met als zonder kinderen is snelle en juiste specialistische hulp noodzakelijk.

De politie komt in situaties van geweld in afhankelijkheidsrelaties vaak achter de voordeur. Voor de politie is het van belang om zorgen over jeugdigen en gezinnen, maar ook over huishoudens zonder kinderen bij één organisatie te kunnen melden, zoals bij Veilig Thuis, zodat politie en Veilig Thuis meldingen van acute en van structurele onveiligheid snel en in gezamenlijkheid met andere partners kunnen oppakken. De politie pleit daarom voor 1 vast punt voor alle zorgmeldingen over personen, huishoudens en gezinnen, met én zonder kinderen.

Belang van crisisdienst

Voor de politie is het van groot belang dat bij spoedzaken een crisisdienst 24/7 bereikbaar en beschikbaar is. Deze crisisdienst moet ook beschikbaar zijn voor 0-100 jaar, zodat politiemedewerkers in crisissituaties, waarbij vaak meerdere leden van een gezin/ huishouden betrokken zijn, direct bij de juiste dienst terecht komen en er geen kostbare tijd verloren gaat met het zoeken naar de juiste dienst of loket.

Behouden van de intensieve netwerksamenwerking binnen de zorg en strafketen

De politie wil (herhaald) slachtoffer- en daderschap zoveel mogelijk voorkomen. De afgelopen jaren is, mede vanuit de ontwikkelagenda Veiligheid Voorop!², een intensieve samenwerking gerealiseerd in zaken waarin sprake is van onveiligheid en samenloop van zorg en straf. Door in de loop van de zaak actiegericht samen te werken zijn belangrijke verbeterlagen gemaakt in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor alle netwerkpartners is het van belang dat de samenwerking die inmiddels tot stand is gekomen tussen Veilig

¹ Uitgangspunten uit de Kaderbrief Perspectief voor de Jeugd (20 maart 2020) van ministers Dekker en de Jonge: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/20/kamerbrief-over-perspectief-voor-de-jeugd>

² <https://vng.nl/artikelen/veiligheid-voorop-programma-ghnt>

Thuis, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering en politie behouden blijft en zich verder kan doorontwikkelen, ook met de komst van een nieuwe kind- en gezinsbeschermingsaanpak. Dit geldt zeker ook voor de verbeterde samenwerking tussen bovengenoemde organisaties bij de aanpak van crisissituaties, waarin er sprake is van (dreigende) acute onveiligheid en de betrokkenen in veiligheid gebracht moeten worden (de rode fase in de visie 'Gefaseerd samenwerken aan veiligheid'³). Vroegtijdige en actiegerichte samenwerking, zoals uitgewerkt in 'Samen op in acuut'⁴, moet behouden blijven bij de beoogde wijzigingen in de kind- en gezinsbeschermingsaanpak.

Noodzaak van structuurwijziging?

Het beschreven toekomstscenario gaat uit van een structuurwijziging om te komen tot een effectievere kind- en gezinsbescherming. Voorstel is om Regionale Veiligheidsteams te vormen vanuit Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen. Deze beoogde structuurwijziging is ingrijpend en betekent grote wijzigingen binnen de drie organisaties. Zorg van de politie hierbij is dat de focus bij deze organisaties voor langere tijd vooral zal komen te liggen op de organisatieveranderingen binnen de organisaties om deze Regionale Veiligheidsteams te vormen en te implementeren, en om de resterende taken van de organisaties opnieuw vorm te geven. Risico is dat dit juist ten koste gaat van de opgebouwde intensieve samenwerking binnen de gehele zorg-straftakten en daarmee ook van een effectieve bescherming van jeugdigen en hun ouders.

De vraag vanuit de politie is daarom of de voorgestelde structuurwijziging noodzakelijk is om tot een effectievere jeugd- en gezinsbescherming te komen, of dat alternatieve toekomstscenario's ook mogelijk zijn. Een minder verstrekkend scenario is als de drie betrokken organisaties via één gezamenlijk *werkproces* tot een nauwe samenwerking in Regionale Veiligheidsteams komen, zonder organisatiewijzigingen, waarmee ook dubbelingen in werkzaamheden en het na elkaar werken in de kind- en gezinsbescherming kunnen worden voorkomen.^{5 6}

Schaalgrootte Regionale Veiligheidsteams

Voor het politiewerk zijn eenduidige/ landelijke afspraken en een eenduidige/ landelijke aanpak belangrijk, ook waar het de kind- en gezinsbescherming betreft. Van belang is dat er bij de vorming van de Regionale Veiligheidsteams wordt gekozen voor een schaalgrootte die voor politie en andere netwerkpartners Zorg en Straf werkbaar is. Voor de politie is het niet werkbaar als zij met 42 verschillende Regionale Veiligheidsteams te maken krijgt (de schaalgrootte van de jeugdregio's). Dan dreigt een te grote versnippering. De schaalgrootte van Veilig Thuis (26) of van de veiligheidsregio's (25), of nog kleiner (10) heeft nadrukkelijk de voorkeur van de politie. De politie kan en wil zich niet voegen naar 42 regio's, tafels en beleidsplannen.

Tot slot. De politie draagt graag bij aan de verdere uitwerking van een Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, met name ook vanuit het belang om de zorgvuldig opgebouwde samenwerking en werkprocessen met partners blijvend werkend te houden.

³ https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/visie_gefaseerd_samenwerken_aan_veiligheid_januari2021.pdf

⁴ https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/infographic_samen_op_in_acuut_2021-3.pdf

⁵ Significant: Ontdubbelen een analyse van de onderzoeken van veilig thuis en de raad voor de kindbescherming (maart 2021).

⁶ De gemeente Amsterdam heeft goede ervaringen met de pilot Blijvend Veilig: www.blijvendveilig.nl